

КОМУНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ(УСТАНОВА,ЗАКЛАД)
ШОСКИНСЬКИЙ ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
(ЯСЛА-САДОК)№5 «ТЕРЕМОК»
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ШОСКИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**ФОРМУВАННЯ
ЛОГІКО – МАТЕМАТИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ**

**З досвіду роботи
вихователя
Шрамченко Алли Вікторівни**

Шостка 2015

Матеріал схвалено педагогічною радою шосткинського дошкільного навчального закладу №5 «Теремок», протокол № 3 від 26. 03. 2015р.

Узагальнено

досвід: **Л.П. Костіною**, вихователем - методистом дошкільного навчального закладу (ясел – садка) №5 «Теремок» Шосткинської міської ради Сумської області

Рецензенти:

Бурнатна О.М., завідувача дошкільного навчального закладу №5 «Теремок»

Шосткинської міської ради Сумської області;

В.М. Мостепанюк, вихователь-методист дошкільного навчального закладу (ясел – садка) №10 «Незабудка»

Шосткинської міської ради Сумської області

Узагальнений досвід вихователя Шрамченко А.В. шосткинського дошкільного навчального закладу (ясел-садка) №5 «Теремок» розкриває проблему логіко-математичної компетентності дошкільників в дитячому садку, яка спрямована на виховання у дітей звички до повноцінної логічної аргументації всього, що їх оточує. Основними критеріями визначення життєвої компетентності дошкільнят, їх особистісної зрілості є оптимальний розвиток пізнавальної активності: дитина повинна володіти належним обсягом життєво необхідної і доступної їй віку інформації, бути схильною до самостійного розв'язування нескладних проблем, уміти елементарно аналізувати, порівнювати, групувати, обчислювати, вимірювати, логічно міркувати, робити самостійні висновки; експериментувати, дошукуватися істини.

Створення належних умов для повноцінного, своєчасного й різнобічного розвитку дитини, виховання ініціативної, творчої особистості, формування логіко-математичної компетентності дошкільника в умовах реалізації завдань програми розвитку «Дитина»: оновлення предметно-ігрового середовища, створення інформаційного середовища, залучення батьків до спільної продуктивної діяльності.

Провідна ідея досвіду - полягає у логізації математичного змісту відповідно до власного досвіду дитини, що створює основу для пізнання цілісної картини світу. У завданнях з логіко-математичного розвитку традиційний математичний аспект знань поєднаний з логічним. Якщо математичний аспект є традиційним і відпрацьованим в

сучасній дошкільній теорії і практиці, то логічний - є новим і мало задіяним.

Математика, природа, мова пронизують усю діяльність дітей, математичні поняття використовуються на кожному кроці. Без них неможливий дивовижний технологічний процес, економічне процвітання. Тому виникає необхідність здійснювати логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку.

Питання формування логіко-математичної компетентності є принциповим для особистісно-орієнтованої моделі освіти. Створення середовища, що розвиває, забезпечує комфортні умови для життєдіяльності вихованців, виступаю передусім партнером, а не контролером їх діяльності.

В додатках поданий практичний матеріал щодо здійснення логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку, вдосконалення організації роботи з ігровими вправами за технологією «Логіки світу», створення змістовного алгоритму логіко-математичного розвитку. Матеріал може бути використаний вихователями, практичними психологами, дошкільних навчальних закладів при організації роботи з дітьми.

ЗМІСТ

1. Подання	5
2. Анотація на педагогічний досвід	6
3. Анкета автора досвіду.....	10
4. Характеристика носія педагогічного досвіду	11
5.Рецензія.....	13
6. Опис змісту досвіду.....	16
7. Висновки.....	26
8. Рекомендації.....	27
9. Список використаних джерел	28
10. Додатки:.....	29
10.1. Засоби впливу педагогіки М.Монтесорі	
10.2. Ігрові вправи за технологією «Логіки світу»	
10.3. Алгоритми логіко-математичного розвитку дітей	
10.4 Компетентна структура логіко-математичної компетентності	
10.5. Конспекти занять:	
10.5.1. «Цирк приїхав до діток в наш красивий дитсадок »	
10.5.2. « Подорож до лісу »	
10.5.3. «Усім – усім потрібен дім»	
10.6. Консультація для вихователів «Цікава математика на прогулянці»	
10.7.Дидактичні картки для розвитку логіки	
10.8. Консультація для батьків «Навчайте дітей математичному логічному мисленню»	
10.9.Методична скарбничка для молодих вихователів: «Основні методичні підходи до навчання дошкільників математики	

ПОДАННЯ

Адміністрація Шосткинського дошкільного навчального закладу(ясел-садка) №5 «Теремок» просить розглянути матеріали передового педагогічного досвіду Шрамченко Алли Вікторівни, вихователя Шосткинського дошкільного навчального закладу (ясел-садка) № 5 «Теремок », за темою «Формування логіко – математичної компетентності дошкільників» – на предмет вивчення, узагальнення, схвалення, поширення на міському рівні.

Досвід Шрамченко А.В., вивчений у продовж 2013-2014 рр. та узагальнений (2015 р.) Костіною Л.П. вихователем - методистом дошкільного навчального закладу №5 «Теремок».

Досвід схвалений педагогічною радою Шосткинського дошкільного навчального закладу №5 «Теремок» (протокол № 3 від 26.03.2015 року).

Має позитивні результати впровадження.

Завідувач Шосткинського
дошкільного навчального закладу №5

О.М.Бурнатна

26.03.2015р.

АНОТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

Тема досвіду: *«Формування логіко – математичної компетентності дошкільників»*

Об'єкт досвіду: співпраця педагогів , дітей та батьків щодо розвитку логіко-математичної компетентності дошкільників

Адреса досвіду: Шосткинський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 5 "Теремок" Шосткинської міської ради Сумської області, вул. Комунистична буд.8-а, м. Шостка, Сумська обл.,41100

Роки вивчення та узагальнення досвіду: 2012 - 2014роки

Актуальність проблеми досвіду

Сьогодні, як ніколи, актуальною є проблема модернізації сучасної системи дошкільної освіти, яка має забезпечити належні умови для всебічного розвитку особистості, творчої самореалізації кожного громадянина України.

Основні нормативні документи - Закон України «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти, програма виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» визначають сучасні вимоги до змісту дошкільної освіти в Україні, її пріоритети, орієнтують педагогів на формування логіко-математичної компетентності дошкільника в умовах реалізації завдань програми розвитку «Дитина» .

Проблема логіко-математичної компетентності дошкільників в наш час набуває дедалі більшого значення. Це пояснюється насамперед бурхливим розвитком математичної науки у зв'язку з проникненням її у найрізноманітніші галузі знань. Підвищення рівня творчої активності, проблеми автоматизації виробництва, моделювання на електронно-обчислювальних машинах передбачають наявність у працівників більшості сучасних професій розвиненого вміння чітко й послідовно аналізувати процеси, що вивчаються. Тому навчання в дитячому садку спрямоване на виховання у дітей звички до повноцінної логічної аргументації всього, що їх оточує. Основними критеріями визначення життєвої компетентності дошкільнят, їх особистісної зрілості є оптимальний розвиток пізнавальної активності: дитина повинна володіти належним обсягом життєво необхідної і доступної їй віку інформації, бути схильною до самостійного розв'язування нескладних проблем, уміти елементарно аналізувати, порівнювати, групувати, обчислювати, вимірювати, логічно міркувати, робити самостійні висновки; експериментувати, дошукуватися істини.

Теоретичне обґрунтування. Аналіз останніх досліджень свідчить про те, що особистісно-орієнтована модель освіти вже не лишається тільки “добрим наміром”. Прибічники діалогічної, рефлексивно-гуманістичної тенденції розвитку дошкільної освіти (Н.Баглаєва, О.Кононко, Г.Лаврентьєва, Т.Піроженко, З.Плохій, Т.Поніманська, Л.Якименко та ін.) у нових концептуальних засадах Базового компонента дошкільної освіти втілюють у життя ідею особистісного підходу до розвитку дошкільника.

У Базовому компоненті дошкільної освіти особлива увага приділяється логіко-математичному розвитку дитини, тобто йдеться про якісні зміни, які відбуваються з розвитком уміння здійснювати математичні та логічні операції, а саме: класифікацію, серіацію, вимірювання та обчислення. Оволодіння цими операціями оптимізує загальний розвиток дітей. Діти мають виявляти ініціативу, творчість, незалежність, елементарну критичність, оптимізм, коли трапляються труднощі, наполегливість, уміння доводити розпочате до кінця, брати на себе відповідальність за допущені помилки.

У ряді психологічних і педагогічних досліджень були виявлені широкі можливості цілеспрямованого формування в дітей дошкільного віку узагальнених знань і способів розумової діяльності (П.Я.Гальперін, 1969, Н.Ф.Тализіна, 1969; Д.Б.Ельконін, 1979). Аналіз останніх наукових досліджень (Г.М.Леушиної, Н.І.Непомнящої, А.А.Столяра та ін.), педагогічного досвіду з навчання дошкільнят математики переконує в тому, що раціонально побудоване воно сприяє загальному розумовому розвитку дітей. Раціонально побудоване – це своєчасне, доцільно відповідне віку та інтересам дитини навчання. Важливе значення має педагогічне керівництво з боку педагога. Діти дістають елементарні уявлення про множину, число, відношення розмірів, про найпростіші геометричні фігури, вчать орієнтуватись у часі та просторі. Вони оволодівають обчисленням, класифікують предмети за назвою, певною ознакою, будують серіаційний ряд, опановують вимірюванням лінійних і об’ємних розмірів за допомогою умовної мірки, встановлюють кількісні відношення між числами – цілим і частиною.

Провідна ідея досвіду - полягає у логізації математичного змісту відповідно до власного досвіду дитини, що створює основу для пізнання цілісної картини світу. У завданнях з логіко-математичного розвитку традиційний математичний аспект знань

поєднаний з логічним. Якщо математичний аспект є традиційним і відпрацьованим в сучасній дошкільній теорії і практиці, то логічний - є новим і мало задіяним.

Новаторським є використання логічних операцій, як серіація, класифікація, вимірювання та обчислення, використання їх з метою формування логіко-математичної компетентності у дошкільників.

Представлений досвід розкриває сутність організації навчально-виховного процесу щодо формування логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного віку, сприяє виникненню у них передумов пізнавальних інтересів. Формування цих інтересів і є результатами і необхідною умовою шкільного навчання.

Досвід автора доводить, що важливим є наявність дидактичного матеріалу (багатофункціональний, для диференціації і індивідуалізації), який використовує для класифікації, порівняння множин, утворення числа, вправлення у кількісній та порядковій лічбі, складання задач, використання навчально-ігрових ситуацій (за сюжетом казки), фізхвилинки математичного змісту, художнє слово.

У досвіді представлений теоретичний і практичний матеріал щодо формування логіко-математичної компетентності дошкільника та створення належного розвивального середовища для повноцінного розвитку дитини.

Сьогодні, вихователь буде навчальні заняття на сюжетах казок. На таких заняттях вирішує проблемні ситуації, у які потрапили герої казок. Наприклад, «Чому ведмежатка з казки «Двоє жадібних ведмежат» залишились голодними?», «Як допомогти Червоній Шапочці швидше потрапити до бабусі?», «Допоможи Попелюшці виконати роботу», «Знайти дідові рукавичку». Емоційну насиченість навчально-виховного процесу підсилює фізхвилинками математичного змісту та художнім словом. Це сприяє закріпленню знань дітей та підвищенню їхньої активності.

Для формування позитивної мотивації дошкільників використовує різні прийоми заохочення: схвалення, похвала, нагорода (присвоєння титулів «Розумник», «Винахідник»), підтримую успіхи.

Пропонований досвід автором - модель роботи сучасного педагога щодо формування логіко-математичної компетентності дошкільника в дитячому садочку, а саме: виховання самостійності, елементарних навичок контролю та оцінювання. Під час гри у дошкільнят розвиває як логічні, так і математичні уміння. Таких

ситуацій, у яких логічні та математичні операції взаємозалежні, щодня виникає безліч. Саме в таких ситуаціях логіко-математичні вміння виступають тут свідченням життєвої компетентності дитини.

АНКЕТА

автора досвіду роботи

1. Прізвище, ім'я, по-батькові Шрамченко Алла Вікторівна
2. Дата народження 31.01.1967р
3. Повна домашня адреса з поштовим індексом, телефон
вул. Горького, буд. 20, кв.75. Тел. 0669027990 м. Шостка,
Сумська обл., 41100 тел. 0669027990
4. Який навчальний заклад закінчила, у якому році, спеціальність згідно з дипломом
Глухівський державний педагогічний інститут, 1989 р.; «вчитель початкових класів»
5. Адреса досвіду (повна назва, адреса, телефон Шосткинський дошкільний
навчальний заклад (ясла - садок) № 5 «Теремок» Шосткинської міської ради
Сумської області
6. Стаж роботи загальний 25 років в тому числі педагогічний 25 років
Кваліфікаційна категорія спеціаліст I категорії
7. Звання – немає
8. Державні нагороди, відзнаки (рік нагородження) Грамоти управління освіти
Шосткинської міської ради (1990 р., 2002р., 2003 р., 2009р.,2010р., 2011р.),
міськвиконкому(1991 р.,2001р.,2011р.);
9. Тема досвіду: «Формування логіко-математичної компетентності дошкільників»

Підпис

Дата 26.03.2015р.

ХАРАКТЕРИСТИКА НОСІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

Шрамченко Алла Вікторівна
вихователь Шосткинським дошкільним
навчальним закладом (ясла-садком) №5
«Теремок»;
31.01.1967 року народження;
освіта: повна вища фахова; Глухівський
державний педагогічний інститут - 1989
рік;

Шрамченко Алла Вікторівна проявляє високий рівень професіоналізму в забезпеченні рівня дошкільної освіти у межах державних вимог до її змісту і обсягу, відповідності до завдань дошкільної освіти, визначених Законом України «Про дошкільну освіту».

За час роботи досягла високого професіоналізму, зарекомендувала себе як досвідчений та відповідальний працівник. Багато уваги приділяє розвитку формування логіко-математичної компетентності дошкільників. Досягла вагомих результатів у логіко-математичному розвитку діяльності дітей і формування в них навичок пошукової роботи.

У своїй діяльності вихователь активно застосовує різноманітні прийоми: обстеження, практичні дії з предметами, запитання пошукового характеру, розповіді дорослого і дітей, пояснення і показ, художнє слово, розглядання ілюстративного матеріалу, замальовування спостережуваних явищ і об'єктів. Використовує у своїй діяльності інноваційні технології : методику дитячого експериментування в природі, психолого-педагогічне проектування, теорію розв'язання винахідницьких задач, інтегроване навчання. Вміє зацікавити дітей домагається ефективного засвоєння ними знань.

Шрамченко Алла Вікторівна бере активу участь у засіданнях методичного об'єднання вихователів четвертого року життя, в різних формах методичної роботи в закладі, надає консультативну допомогу батькам, є членом консультативного центру «Дошкільнятко». Користується авторитетом серед педагогічних працівників

та батьків вихованців, її люблять діти . Лауреат міського конкурсу «Моє краще заняття» - 2010 року.

Розробила серію розробок занять з формування логіко-математичної компетентності дошкільників. Вона користується авторитетом серед педагогічних працівників та батьків вихованців. Її люблять діти.

Шрамченко Алла Вікторівна хороший організатор, творча особистість, ерудована і винахідлива, лагідна і енергійна, ввічлива і вихована, толерантна і відкрита, доброзичлива і щира, заслужено користується авторитетом, повагою колег, дітей, батьківської громадськості.

Відрізняється загальною культурою, моральними якостями, що служать прикладом для наслідування.

Завідувач дошкільного навчального
закладу №5 «Теремок»

Шосткинської міської ради

О.М.Бурнатна

Рецензія

на узагальнений досвід

«Формування логіко – математичної компетентності дошкільників»

вихователя дошкільного навчального закладу(ясел-садка) №5 «Теремок»

Шосткинської міської ради Шрамченко Алли Вікторівни

На сучасному етапі розвитку системи дошкільного виховання найбільшої вагомості набула потреба пошуку нових форм розвитку, виховання та навчання, яка б сприяла розвитку логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку. Щоб підготувати дитину до життя, необхідно навчити її логічно мислити і використовувати набуті знання, уміння та навички в своєму житті, тобто навчити дитину жити у взаєморозумінні з іншими дітьми, дорослими людьми та навколишнім середовищем.

Досвід роботи Шрамченко А. В. зумовлений актуальністю проблеми розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку, опирається на сучасні наукові досягнення, відповідає сучасним програмовим вимогам. Алла Вікторівна розкрила у своїй роботі сутність поняття «логіко-математичний розвиток», «логічне мислення» дошкільників.

У представленій роботі підібраний теоретичний та практичний матеріал для роботи з дітьми з послідовним ускладненням. Подано конспекти інтегрованих занять з використанням дидактичних ігор та вправ для дітей дошкільного віку, які використовуються на заняттях, під час індивідуальної роботи з дітьми та у вільний час.

Представлений матеріал має теоретичне і практичне значення, заслуговує на увагу. Теоретичні положення підкріплені практичними матеріалами з досвіду роботи вихователя, можуть бути використані в освітній діяльності фахівцями різного рівня.

26.03.2015 р.

Завідуюча шосткінським дошкільним
навчальним закладом №5 «Теремок»

О.М.Бурнатна

Рецензія

на узагальнений досвід

«Формування логіко – математичної компетентності дошкільників»

Вихователя дошкільного навчального закладу

(ясел-садка) №5 « Теремок»

Шосткинської міської ради

Шрамченко Аллу Вікторівну

Автор ділиться досвідом роботи та розкриває сутність організації навчально-виховного процесу щодо формування логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного віку , сприяє виникненню у них передумов пізнавальних інтересів.

Формування цих інтересів і є результатами і необхідною умовою шкільного навчання. Досвід містить практичний та теоретичний матеріал щодо формування логіко-математичної компетентності дошкільника та створення належного розвивального середовища для повноцінного розвитку дитини.

Вважаю, що представлені матеріали мають теоретичне і практичне значення, відповідають вимогам оформлення робіт, можуть бути адресовані широкому колу вихователям та батькам.

26.03.2015 р.

Вихователь –методист

дошкільного навчального закладу

(ясел-садка)№10 «Незабутка»

В.М.Мастепанюк

Опис досвіду

Актуальність. Проблема логіко-математичної компетентності дошкільників в наш час набуває дедалі більшого значення. Це пояснюється насамперед бурхливим розвитком математичної науки у зв'язку з проникненням її у найрізноманітніші галузі знань. Підвищення рівня творчої активності, проблеми автоматизації виробництва, моделювання на електронно-обчислювальних машинах передбачають наявність у працівників більшості сучасних професій розвиненого вміння чітко й послідовно аналізувати процеси, що вивчаються. Тому навчання в дитячому садку спрямоване на виховання у дітей звички до повноцінної логічної аргументації всього, що нас оточує. Основними критеріями визначення життєвої компетентності дошкільнят, їх особистісної зрілості є оптимальний розвиток пізнавальної активності: дитина повинна володіти належним обсягом життєво необхідної і доступної їй віку інформації, бути схильною до самостійного розв'язування нескладних проблем, уміти елементарно аналізувати, порівнювати, групувати, обчислювати, вимірювати, логічно міркувати, робити самостійні висновки; експериментувати, дошукуватися істини.

Теоретичне обґрунтування. Аналіз останніх досліджень свідчить про те, що особистісно-орієнтована модель освіти вже не лишається тільки “добрим наміром”. Прибічники діалогічної, рефлексивно-гуманістичної тенденції розвитку дошкільної освіти (Н.Баглаєва, О.Кононко, Г.Лаврентьєва, Т.Піроженко, З.Плохій, Т.Поніманська, Л.Якименко та ін.) у нових концептуальних засадах Базового компонента дошкільної освіти втілюють у життя ідею особистісного підходу до розвитку дошкільника.

У Базовому компоненті дошкільної освіти особлива увага приділяється логіко-математичному розвитку дитини, тобто йдеться про якісні зміни, які відбуваються з розвитком уміння здійснювати математичні та логічні операції, а саме: класифікацію, серіацію, вимірювання та обчислення. Оволодіння цими операціями оптимізує загальний розвиток дітей. Діти мають виявляти ініціативу, творчість, незалежність, елементарну критичність, оптимізм, коли трапляються труднощі, наполегливість, уміння доводити розпочате до кінця, брати на себе відповідальність за допущені помилки.

У ряді психологічних і педагогічних досліджень були виявлені широкі можливості цілеспрямованого формування в дітей дошкільного віку узагальнених знань і способів розумової діяльності (П.Я.Гальперін, 1969, Н.Ф.Тализіна, 1969; Д.Б.Ельконін, 1979). Аналіз останніх наукових досліджень (Г.М.Леушиної, Н.І.Непомнящої, А.А.Столяра та ін.), педагогічного досвіду з навчання дошкільнят математики переконує в тому, що раціонально побудоване воно сприяє загальному розумовому розвитку дітей. Раціонально побудоване – це своєчасне, доцільно відповідне віку та інтересам дитини навчання. Важливе значення має педагогічне керівництво з боку педагога. Діти дістають елементарні уявлення про множину, число, відношення розмірів, про найпростіші геометричні фігури, вчать орієнтуватись у часі та просторі. Вони оволодівають обчисленням, класифікують предмети за назвою, певною ознакою, будують серіаційний ряд, опановують вимірюванням лінійних і об'ємних розмірів за допомогою умовної мірки, встановлюють кількісні відношення між числами – цілим і частиною.

Новизна досвіду. Новизна досвіду полягає у логізації математичного змісту відповідно до власного досвіду дитини, що створює основу для пізнання цілісної картини світу. У завданнях з логіко-математичного розвитку традиційний математичний аспект знань поєднаний з логічним. Якщо математичний аспект є традиційним і відпрацьованим в сучасній дошкільній теорії і практиці, то логічний – є новим і мало задіяним.

Математика, природа, мова пронизують усю діяльність дітей, математичні поняття використовуються на кожному кроці. Без них неможливий дивовижний технологічний процес, економічне процвітання. Тому виникає необхідність здійснювати логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку.

У Законі України «Про дошкільну освіту» записано: «Дошкільна освіта – це цілісний процес, спрямований на забезпечення різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб. З погляду сучасної дошкільної освіти, дошкільнят слід навчити не тільки обчислювати, вимірювати, розрізняти геометричні фігури, орієнтуватися в часі, у просторі, а й учити логічно мислити, розвивати творчі здібності, пізнавальні інтереси. Математичний розвиток дитини складається з двох взаємопов'язаних основних ліній: логічної (підготовки

мислення до способів міркування) і математичної (формування математичних уявлень)».

Логіко-математична компетентність передбачає здатність дитини самостійно здійснювати: класифікацію геометричних фігур, предметів та множин за якісними ознаками та чисельністю; серіацію, тобто впорядкування предметів за величиною, масою, об'ємом розташування у просторі; обчислення та вимірювання кількості, відстані, розмірів, довжини, ширини, висоти, об'єму, маси, часу.

Раніше педагоги зосереджувались на формуванні у дошкільників уявлень про кількість, лічбу, величину, форму, простір і час. Логічним операціям відводилося досить скромне місце. Математичні уявлення формувалися здебільшого на заняттях із математики, інколи застосовувались у дидактичних іграх і лише епізодично діти застосовували наявні знання та вміння у повсякденному житті.

Виходячи з положень Базового компонента дошкільної освіти, вважає головним - озброїти дітей вмінням жити, сприймати життя в цілісності. Це значно складніше, ніж окремо формувати систему знань і вмінь із математики.

Питання формування логіко-математичної компетентності є принциповим для особистісно-орієнтованої моделі освіти. Тому намагається створити середовище, що розвиває, забезпечує комфортні умови для життєдіяльності вихованців, виступаю передусім партнером, а не контролером їх діяльності.

Завжди пам'ятає, що центром педагогічної діяльності є дитина. Компетентна! Розсудлива! Людяна! Справедлива! Відповідальна! Творча!

До її групи прийшли діти, які не відвідували дошкільного закладу. Вони звикли, що батьки їх вважають маленькими. Так малюки втрачають бажання діяти самостійно, демонструють несформовані навички догляду за собою, їм бракує внутрішньої дисципліни. Крім того, під час спілкування з'ясує їхній недостатній рівень базових знань, необхідних для цього віку. Це стало поштовхом для звернення до системи М.Монтессорі, елементи якої почала впроваджувати в своїй роботі. Ознайомившись з методичними напрацюваннями М.Монтессорі, зрозуміла, що важливим аспектом є створення умов для саморозвитку та самонавчання дитини. Тобто – підготовлене навколишнє середовище. Організуючи розвивальне середовище в групі прагнула створити дітям вільний доступ до всіх матеріалів, які

розвивають логічне і просторове мислення, дрібну моторику, координацію рухів, практичні навички. (Додаток 1)

Починати розвивати мислення дітей, зробити його нестандартним, навчити самостійному міркуванню потрібно в дошкільному віці. Тому в своїй роботі використовує технологію «Логіки світу», яка направлена для розвитку всіх дітей, а не лише математично обдарованих. Заняття з технології «Логіки світу» проводить у формі інтелектуальної гри, де діти разом з казковими героями подорожували по Країні Цікавих запитань, закріплюють свої уявлення про геометричні фігури, порівнюють предмети за різними ознаками, домагаються поставленої мети.

(Додаток 2)

Знання дітей весь час поглиблюються, щоразу вони дізнаються про нові властивості понять, їх використання в житті людей.

У своїй роботі використовує як математичний традиційний так і логічний аспекти. Що таке логіка? Це здатність дитини доводити правильні судження і спростовувати неправильні, уміння висловлюватись, будувати найпростіші висловлювання за допомогою зв'язок «і», «чи», «якщо», «ні», «то», робити правильні умовисновки, доводити правильність своїх міркувань.

Навчити розмірковувати – одне з важливих педагогічних завдань, яке ставила перед собою вихователь. Використовує такі логічні операції, як серіація, класифікація, вимірювання та обчислення. Більша частина математичних операцій здійснюється в кожній віковій групі. Головне при їх виконанні враховує вікові можливості (послідовність засвоєння логічних операцій) та додержується дидактичних принципів: поетапності, послідовності, системності, доступності. Забезпечує виконання всіх принципів дидактики в процесі організації логіко-математичного розвитку дітей, додержанням певних алгоритмів. (Додаток 3)

Формування математичної компетентності дошкільників здійснює на спеціально організованому навчанні, у спільній діяльності вихователя та дітей, у самостійній діяльності малюків. Логіко-математична компетентність має компонентну структуру. (Додаток 4)

Формування компонентів здійснює протягом навчального періоду. Особливу увагу в організації навчально-виховного процесу приділяє мотивації, тому що вона є

однією з важливих умов, що забезпечує активність, підвищення й досягнення об'єктивно можливих результатів діяльності.

Позитивні мотиви навчання зумовлюють його успіх. Створює такі умови, які забезпечать дитині переживання щодо успіху в навчальній роботі, відчуття радості на шляху просування від незнання до знання. Для формування мотиваційного компонента роботи проводить таким чином: використовує навчально-ігрові ситуації (за сюжетом казки), фізхвилинки математичного змісту, художнє слово. Важливим є наявність дидактичного матеріалу (багатофункціональний, для диференціації і індивідуалізації), який використовує для класифікації, порівняння множин, утворення числа, вправлення у кількісній та порядковій лічбі, складання задач. Цікавими для дітей є логічні та розвивальні вправи та ігри, проблемні ситуації. Саме ці форми забезпечують розвиток позитивних емоцій дошкільників, допитливість, прагнення до пошукової діяльності, формування пізнавального інтересу та активності, розуміння значущості математики в житті людей – усе це є важливими критеріями математичної компетентності.

Будує навчальні заняття на сюжетах казок. На таких заняттях вирішує проблемні ситуації, у які потрапили герої казок. Наприклад, «Чому ведмежатка з казки «Двоє жадібних ведмежат» залишились голодними?», «Як допомогти Червоній Шапочці швидше потрапити до бабусі?», «Допоможи Попелюшці виконати роботу», «Знайти дідові рукавичку». При цьому дошкільники виконують ігрове завдання без навчального.

Емоційну насиченість навчально-виховного процесу підсилює фізхвилинками математичного змісту та художнім словом. Це сприяє закріпленню знань дітей та підвищенню їхньої активності.

Для формування позитивної мотивації дошкільників використовує різні прийоми заохочення: схвалення, похвала, нагорода (присвоєння титулів «Розумник», «Винахідник»), підтримую успіхи.

Велику увагу приділяє невербальному спілкуванню з дітьми (погляд, жест, міміка).

Заохочує дошкільників, обов'язково враховує індивідуальні особливості кожної дитини (темп оволодіння матеріалом, здібності, інтереси). У тій чи іншій формі заохочує кожну дитину, підтримує її дії, спонукає і привчає до співробітництва.

Урізноманітнює навчальний процес проблемними життєвими ситуаціями практичного характеру, які активізують пізнавальні інтереси дітей, розвивають передумови логічного мислення, вправляють вихованців у використанні набутих знань із математики.

В своїй роботі використовує індивідуально-диференційований підхід, що є основою формування логіко-математичної компетентності дошкільників.

Критеріями диференціації виступають не тільки обсяг математичних знань та вмінь, а й ставлення кожної дитини до математичної діяльності, рівень самостійності, уміння контролювати й оцінювати свої дії, переносити знання та вміння в інші види діяльності. Залежно від рівня знань, самостійності дітей, обирає одну з форм роботи: індивідуальну, групову або колективну (фронтальну), роботу в парах.

Під час проведення колективного заняття диференційований підхід здійснює у межах груп (середній, достатній, високий), при цьому працює то з однією, то з іншою групою. Так, під час закріплення знань, якщо немає великої розбіжності між підгрупами в темпі вивчення матеріалу, проводить фронтальні заняття.

Якщо дидактична мета і зміст навчального матеріалу різні для обох підгруп, то дає різні завдання паралельно (це коли матеріал з однієї теми занадто простий для однієї підгрупи і занадто складний для іншої) .

Якщо проводить заняття з однією підгрупою, то інша за бажанням займається іншими видами діяльності. Має можливість краще спостерігати за способом та темпом діяльності кожної дитини.

Формування логіко-математичної компетентності передбачає вироблення в дітей передумов навчальної діяльності, а саме: виховання самостійності, елементарних навичок контролю та оцінювання. Перед виконанням завдання дітям не дає готові зразки, а спочатку пояснює завдання, а якщо частина вихованців справляється з роботою, пропонує зразок для перевірки, різними способами стимулюю їхню діяльність. Така організація навчання сприяє запам'ятовуванню дошкільниками інструкцій, утриманню її в пам'яті, самостійному вибору способу розв'язання завдання, плануванню дій . Для формування самостійності добирає завдання, які мають декілька варіантів розв'язання: знайти безпечний шлях у лабіринтах, поділити геометричні фігури на частини різної форми. Акцентує увагу на тому, що

вдалося і чому, доброзичливо радить, як покращити роботу. Таким чином, вміння оцінювати формує у дітей на основі наслідування оцінних дій дорослого. Поступово створює умови для формування взаємоконтролю та взаємооцінки (або колективного обговорення відповідей). Після виконання завдання пропонує дітям перевірити завдання свого сусіда і оцінити його. Така ситуація сприяє оволодінню не тільки навичками взаємоконтролю та взаємооцінювання, а й культурою праці. Під час перевірки діти швидше помічають помилки, намагаються допомогти одне одному.

Математичні вміння дошкільника полягають у здатності лічити, вимірювати, класифікувати, співвідносити, розв'язувати елементарні математичні задачі. Серед різноманітних методів навчально-виховної роботи в дошкільному закладі добирає такі, які об'єктивно відповідають ідеї інтегрування: словесні (розповідь, бесіда, пояснення); наочні (ілюстрації, картини, фото,); практичні (досліди, логіко-математичні задачі, вправи). Паралельно використовує логічні методи передачі та відтворення інформації: індуктивні, дедуктивні, моделювання, узагальнення, конкретизації, абстрагування. Принцип інтеграції більшою мірою організовує на колективних заняттях.

Ставлячи за мету виховання компетентної особистості, яка має вийти на ширший життєвий простір, активніше застосовує інтегрований підхід у процесі життєдіяльності. А звичну та зрозумілу форму роботи, як «заняття», розглядає як зайнятість дитини наданням пріоритету спілкуванню, обговоренню, спостереженню, дослідницькій та пошуковій роботі.

Застосування принципу інтеграції значно розширює її педагогічні можливості: стимулюється аналітико-синтетична діяльність дітей, розвивається потреба в системному підході до об'єкта пізнання, формуються вміння аналізувати, порівнювати предмети об'єктивної діяльності, що забезпечує цілісне сприйняття світу.

Природне середовище, з яким взаємодіє дитина, сприяє пізнанню навколишнього світу, отриманню цілісного уявлення про світ. Під час спілкування дитини з природою збагачує враження про різноманітні явища та стани природи, навчаю диференціювати основні особливості життя на планеті Земля, де діти дізнаються, що кожна пора року складається з місяців, місяць – з тижнів, тиждень – з днів, день – з доби, доба – з годин, години – з хвилин, хвилини – з секунд; мають

можливість порівнювати та класифікувати об'єкти природи за якісними ознаками і кількістю; роблять спроби вимірювати відстань, довжину, масу, сипкі та рідкі природні речовини.

Надає можливість обстежувати, порівнювати, класифікувати, встановлювати зв'язки і взаємозалежності, досліджувати, експериментувати у звичайних ситуаціях реального життя.

Звичайна купка піску на ігровому майданчику може бути не тільки матеріалом для гри, а й слугує для проведення елементарних дослідів, є засобом засвоєння логіко-математичних понять.

Будуючи башточки з піску, малюки порівнюють їх за висотою, величиною «велика – мала», «висока – низька», впорядковують : вища, нижча, найнижча.

Діти перевозять пісок машинами різної величини, легко й наочно засвоюють при цьому поняття «багато – мало», «важкий – легкий», здійснюють серіацію від найбільшого до найменшого чи навпаки.

Дитяча жменя або пригорща може бути умовною міркою для вимірювання як піску, так і інших сипких речовин, адже саме жменя та пригорща були найдавнішими народними мірками місткості. Пропонує малюкам насипати жменею чи пригорщею пісок у пластикові стаканчики різної величини, форми для вимірювання їхньої місткості. Дає дітям пошукове завдання: насипавши в стакан вологого і сухого піску, діти порівнюють їх за важкістю (важкий – легкий), визначають властивість (ліпиться – розсипається).

З вологого піску пропонує виліпити посуд для ляльки чи для персонажів казок «Три ведмеді», «Лисиця і Журавель». Цей посуд малюки порівнюють за різними параметрами, уточнюють поняття «малий», «більший», «найбільший» або «великий», «менший», «найменший», «глибокий», «мілкий».

Вологий пісок (або сніг) є чудовою дошкою для написання цифр, малювання різних предметів геометричних фігур. При цьому їх пропонує порівняти і полічити. Намалювавши дві дороги: одну прямою лінією, а іншу – хвилястою або ламаною, визначає з дітьми, яка з них довша, а яка коротша. Надає дошкільнятам можливість поміркувати, як швидше дістатися до пункту призначення, пропонує перевірити правильність міркувань, вибрати якою умовною міркою варто скористатися. Спонукає до малювання звичайною паличкою по вологому піску намиста, в якому б

чергувались великі та маленькі намистинки, або ж з 5, 7, 10 намистин, з метою вправлення у кількісній та порядковій лічбі; малювання будиночків: великий із трикутним дахом і одним квадратним віконцем і малий із прямокутним дахом і двома круглими чи трикутними віконцями. Набутим досвідом ділиться з колегами. (Додаток 6)

Велику роль у створенні умов для пошуку та прояву активності надає проблемним ситуаціям: ситуації за змістом казки, вірша, оповідання; з використанням іграшок, атрибутів, дидактичного матеріалу; з досвіду дітей та життєвих ситуацій; ситуації в побутовій та ігровій діяльності.

В розвитку логіко-математичної компетенції дошкільників будь-яка іграшка в ігровому куточку може бути використана для створення проблемної ситуації.

Щоб математика не стала для дитини недоступною, використовує різноманітні дидактичні карточки. (Додаток 7)

Гра надає великі можливості для інтеграції знань. Діти обладнують торгівельну зону, класифікують товар: овочі, фрукти, хліб, печиво, молочний товар; розбивають множину на підмножини: хлібобулочні вироби – це булки, батони, рогалики; діти визначають ціни, оперують цифрами, купують сипкі речовини, використовуючи умовні мірки.

Під час гри у дошкільнят розвиває як логічні, так і математичні уміння. Таких ситуацій, у яких логічні та математичні операції взаємозалежні, щодня виникає безліч. Саме в таких ситуаціях логіко-математичні вміння виступають тут свідченням життєвої компетентності дитини.

Під час ігор діти виконують безліч математичних і логічних операцій: лічать предмети, групують, порівнюють за величиною, формою.

Для формування логіко-математичних знань залучає у помічники природу. Цікаві завдання розв'язує з дітьми на прогулянках.

У будь-яку пору року надає можливості дитині зрозуміти, що будь-які математичні поняття описують реальний світ, а не існують самі по собі.

Сонечко – кругле, місяць буває круглий, а буває як половинка круга, чи серп; листочки на деревах різної форми; доріжки широкі і вузькі, довгі та короткі, дерева товсті і тонкі, високі й низькі, квіти різного кольору мають різну кількість пелюсток, різну висоту, величину, пташки великі та маленькі (можна лічити, складати задачі).

На прогулянках разом з вихованцями створює букети із осінніх листочків, сортуючи за кольором, формою, величиною, проводить спостереження за міським транспортом, групує його на вантажний та легковий.

Одним з найбільш важливих завдань вихователя баче в залученні батьків до співпраці в розвитку в дітей інтересу до математики в дошкільному віці.

Найпершими вчителями і вихователями дитини є батьки. Тож пропонує їм допомагати здійснювати математичну підготовку двома способами: спеціально створеними навчально-ігровими ситуаціями, використовуючи мотрійки, башточки, кубики, геометричні доміно, дрібні іграшки (до 10 однакових) та повсякденним сімейним побутом, дозвіллям, учасником якого є дитина.

Для поглиблення знань батьків з розвитку у дитини логіко-математичної компетентності проводить індивідуальні бесіди, практичні вправи з дітьми в присутності батьків, знайомить з іграми математичного змісту, в які можна пограти вдома, проводить консультації. (Додаток 8)

Своїми напрацюваннями ділиться з молодими вихователями. Запрошує їх на майстер – класи, надає консультації, пропонує доцільне використання дидактичних ігор. (Додаток 9)

За умови правильно організованого навчально-виховного процесу із застосуванням різних методик, що враховують особливості дитячого сприйняття, діти можуть в дошкільному віці без перевантажень і напруги засвоїти достатній обсяг знань і умінь, необхідний для навчання в школі. Чим краще підготовлена дитина до розумової діяльності тим більш успішною, щасливішою буде для неї початок шкільного дитинства.

Дитина, яка здатна конструктивно мислити, швидко вирішувати логічні задачі, найбільш адаптована до життя, швидше знаходить вихід із складних ситуацій, має гнучкість мислення, приймає раціональні рішення; мобільна, оперативна, проявляє точні та швидкі реакції.

Тому логіко-математична діяльність по праву займає дуже велике місце в системі дошкільної освіти. Вона шліфує розум дитини, розвиває її.

Висновки

Логіко-математична компетентність дошкільників - це сукупність певного обсягу знань, умінь і навичок, розвиток на належному рівні таких психічних процесів, як аналіз, класифікація, синтез, порівняння, узагальнення, тощо.

Результатами використання в роботі елементів системи М.Монтессорі стали зміни на краще: вихованці стали більш доброзичливими до дорослих та однолітків, готовими поспішити на допомогу, навчилися володіти собою.

Вважає, що ефективність розвитку дошкільнят зростає, якщо в якості засобу навчання використовуються дидактичні, розвивальні, логічні ігри, що передбачає створення позитивної площини для формування логіко-математичної компетентності взагалі. Вони повинні відповідати віку й можливостям дітей дошкільнят, сприяти формуванню в них логіко-математичної компетентності, давати можливість вільно орієнтуватися в логічних взаємозв'язках і математичних поняттях, застосовувати набуті знання в повсякденному житті.

Цілеспрямоване формування логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного віку сприяє виникненню у них передумов пізнавальних інтересів. Формування цих інтересів і є результатами і необхідною умовою шкільного навчання.

Рекомендації

Аналіз проведеної роботи вихователя з дітьми свідчить про те, що у дітей підвищився рівень знань з логіко – математичного розвитку , прагнення до пошукової діяльності, формування пізнавального інтересу та активності, розуміння значущості математики в житті людини – усе це є важливими критеріями математичної компетентності.

Продовжувати :

1.Роботу щодо формування логіко – математичної компетентності під час освітньо-виховного процесу у дитячому закладі та в родині.

2.Поповнювати куточки самостійної діяльності сучасними дидактичними розвивальними іграми з розвитку логічного мислення .

3. Пропонувати батькам придбати дітям для розвитку математичних здібностей блоки Дьенеша та палички Х. Кюізенера.

4.Поруляризовати досвід роботи через засоби масової інформації

Досвід вивчала та узагальнювала
вихователь-методист дошкільного
навчального закладу № 5 «Теремок»

Костіна Л.П.

Бібліографічний список використаних джерел

1. Баглаєва Н. І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят / Н.І.Баглаєва. // Дошкільнє виховання. – 1999. – № 7. – С. 3 – 4.
2. Білоуско Л. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку за допомогою засобів наочності (моделей) / Людмила Білоуско // Рідна школа. – 2002. – №7. – С. 45 – 48.
3. Белошистая А. В. Дошкольный возраст : формирование и развитие Математических способностей / А. В. Белошистая // Дошкольное воспитание. – 2000. – № 2. – С. 69 – 79.
4. Зайцева Л. І. Формування елементарної математичної компетентності в дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 : «Дошкільна педагогіка» / Л. І. Зайцева. – К., 2005. – 20 с.
5. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні : наук.-метод. посіб. / наук. ред. О. Л. Кононко. – К. : Ред. Журн.«Дошкільнє виховання», 2003. – 243с.
6. Ладивір С. О. Активність на занятті / С. О. Ладивір // Дошкільнє виховання. – 1992. – №8. – С. 10 – 11. Старченко В. Логіко-математичний аспект дошкільної освіти /
7. Логика. Математика. Конструирование и ИЗО : сборник Практических материалов для ДОУ к программе «Развитие» / [ред. сост: О. Г. Жукова. – Москва : АРКТИ]. – 2007. – 176с. (Развитие и воспитание)..
8. Плетеницька Л. С. Логіко-математичний розвиток дошкільників / Л. С. Плетеницька, К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ЛПС, 2002. – 156, [2] с. 11.